

Betref Advies Gebietskommisje Wolf
September 2023

Geacht College,

Met een wolvenroedel in Zuidoost-Fryslân / Zuidwest-Drenthe worden dierhouders in Fryslân geconfronteerd met wolvenaanvallen op landbouwhuisdieren. De Gebietskommisje Wolf wil het college van Gedeputeerde Staten aan de start van een nieuwe bestuursperiode advies uitbrengen over vijf onderwerpen rondom schadepreventie die rechtstreeks van belang zijn voor dierhouders in de provincie Fryslân.

Sinds onze oprichting kijken we samen met dierhouders en belangenbehartigers naar de praktische uitvoering van preventie, bijvoorbeeld door de beschikbare subsidie in de gaten te houden. We adviseren eveneens over beleidsontwikkelingen rondom de wolf, zoals het interprovinciaal wolvenplan. In onze eerder verschenen [nieuwsbrief](#) geven we een samenvatting van de stand van zaken met betrekking tot de wolf in Fryslân tot april 2023. Deze situatie is tot op het heden nog steeds vergelijkbaar.

Onbeschermd vee is een makkelijke voedselbron

De verwachting was dat een gevestigd wolvenroedel zich voornamelijk zou richten op wilde prooidieren, zoals op de Veluwe en andere gebieden in West-Europa. De Friese schadecijfers tonen echter aan dat de wolven hier veelvuldig landbouwhuisdieren aanvallen. Met minder beschikbaar grofwild lijkt dit roedel te hebben geleerd dat vee een makkelijke voedselbron is, doordat de dieren veelal onbeschermd zijn.

De wolvencommissie ziet de uitdaging waar dierhouders voor gesteld worden en pleit voor praktische oplossingen, met als uitgangspunt dat de beheerkosten (factor arbeid) van wolfwerende rasters worden vergoed. Dat is op dit moment nog niet het geval en daarmee een belangrijk onderwerp van gesprek binnen het interprovinciaal overleg.

Effectieve preventieve maatregelen voorkomen wolvenaanvallen

Het treffen van preventieve maatregelen is een effectieve manier om wolvenschade te voorkomen. De bescherming met wolfwerende rasters is geen 100% garantie, maar is onder de huidige omstandigheden de beste manier om wolvenaanvallen te voorkomen. Sinds de start van de registratie in 2018 zijn er in Fryslân geen wolvenaanvallen bekend op beschermde dieren, blijkt uit de gegevens van BIJ12.

Tegelijkertijd constateert de Gebietskommisje Wolf dat het aantal wolvenaanvallen het afgelopen jaar sterk is toegenomen in Fryslân, met een vertienvoudiging van de wolvenschade in 2022 ten opzichte van 2021. Daaruit moeten we constateren dat in Fryslân nog weinig dierhouders preventieve maatregelen tegen wolvenaanvallen hebben getroffen.

De factor (beschikbare) arbeid speelt daarbij een belangrijke rol. De ervaring leert immers dat goed geplaatste wolfwerende rasters echt helpen om de wolf bij vee weg te houden. Daarom ziet de Gebietskommisje Wolf - binnen de huidige wettelijke en ecologische kaders - het beschermen van vee met wolfwerende afrasteringen als de beste oplossing.

De Gebietskommisje Wolf bepleit daarnaast om zo snel mogelijk de mogelijkheden voor gesubsidieerde beheerpakketten in kaart te brengen, zodat professionele dierhouders niet alleen op een bijdrage kunnen rekenen voor aanschaf, maar ook voor inzet en onderhoud van preventieve maatregelen.

Adviezen om vee te beschermen

Gezien de drastische stijging van de wolvenaanvallen wil de wolvencommissie dat er snel geacteerd kan worden. We willen samen met de provincie kijken naar acties die op korte termijn genomen kunnen worden. Hieronder vindt uw College een vijftal adviezen op een rij:

1. Uitbreiding diersoorten

De Gebietskommisje Wolf wil primair calamiteiten tussen de wolf en gehouden dieren tegengaan. Naast schapen- en geitenhouders wil de commissie ook dierhouders van rundvee, paarden/pony's, alpaca's en varkens in wolvengebied ondersteunen bij het nemen van preventieve maatregelen, gelijk aan de regeling in de provincie Drenthe.

2. Subsidie(zekerheid) vooraf

Het aanvraagproces voor tegemoetkoming in de kosten van wolfwerende maatregelen is voor veel dierhouders een hele uitdaging. Ten eerste is het nu niet mogelijk om voorafgaand aan de aanschaf van wolfwerende maatregelen subsidie aan te vragen bij provincie Fryslân. Niettemin zijn de kosten van de aanschaf voor dierhouders substantieel en veelal niet voor te financieren.

Daarnaast bestaat er onzekerheid of de dierhouder de subsidie wel krijgt toegewezen. De hulp van de wolvenconsulent bij een subsidieaanvraag helpt daarbij wel, maar is niet voldoende. Daarom pleiten wij voor het verstrekken van een subsidie voorafgaand aan de plaatsing. De voorfinanciering en de zekerheid over het verkrijgen van de subsidie zullen de financiële drempel voor dierhouders verlagen. De ervaringen hiermee vanuit provincie Drenthe zijn positief.

3. Stimuleren van wolfwerend loonwerk voor beweidingsbedrijven

Het goed beschermen van schapen tegen wolvenaanvallen is lastig en tijdrovend. Helemaal als het gaat om schapen van professionele beweidingsbedrijven, die frequent van locatie wisselen en kortdurend op grote reguliere weidepercelen lopen die niet in eigendom zijn van de dierhouder. Het buitenhouden van de wolf op dit soort percelen vergt een investering in materiaal en tijd die vaak economisch en praktisch onhaalbaar is.

De bestaande subsidie voor een automatisch draadprolsysteem stimuleert de aanschaf, maar niet het breed inzetten van autowinders. Idealiter kunnen schapenhouders in Fryslân gebruik maken van een laagdrempelige en kostenneutrale loonwerk-formule. Het gaat dan om een externe partij die met een autowinder praktische hulp biedt voor beweidingsbedrijven. In provincie Drenthe wordt deze dienst al geleverd in een pilotproject.

De Gebietskommisje Wolf vraagt aan het college een werkbudget van 35.000 euro, zodat aangesloten kan worden bij de pilot van in Drenthe of om zelf een pilot te kunnen initiëren om de extra arbeidsinzet van dierhouders te verlichten.

4. Onderzoek naar innovatieve, duurzame alternatieven

De Gebietskommisje Wolf wil innovatie stimuleren en meer praktijkervaring opdoen met nieuwe vormen van wolfwerende maatregelen, naast de erkende bestaande preventieve maatregelen. Concreet wil de commissie kijken naar mogelijkheden om innovatieve wolfwerende mogelijkheden te (laten) onderzoeken die betrekking hebben op de zintuigelijke waarneming van de wolf, bijvoorbeeld geluid, geur of smaak. Hierbij wordt gekeken naar ervaringen bij regio's die al langer samenleven of altijd hebben samengeleefd met grote predatoren. Daarom zouden we graag een mogelijkheid willen hebben om duurzame alternatieven in de praktijk te testen en of laten onderzoeken. Daarom doen we een oproep aan de leden van Gedeputeerde Staten om voor de periode 2024 - 2025 25.000 euro werkbudget beschikbaar te stellen voor onderzoek en projecten. Binnen dat budget zal de wolvencommissie beoordelen of partijen in aanmerking komen voor een gerichte bijdrage.

5. Flexibiliteit in budget

De Gebietskommisje Wolf vraag het College om flexibiliteit aan te brengen in de reservering van het budget, zodat het subsidiebudget snel kan worden verhoogd als de omstandigheden daarom vragen.

De provincie heeft voor drie jaar - tot 14 december 2024 - € 200.000 beschikbaar gesteld. In de periode tot september 2023 is slechts € 22.955 uitgekeerd aan 9 deelnemers. Ondanks onze inzet blijft het aantal deelnemers dus achter bij de ambitie, maar de commissie hoopt dat de Mienskip de wegen naar de regeling beter gaat vinden, mede door uitvoering van deze adviezen.

Daarbij moet het provinciale wolvenbeleid zo goed mogelijk anticiperen op toekomstige ontwikkelingen. Een verruiming van het aantal diersoorten dat in aanmerking komt voor subsidie vraagt ook om een verhoging van het budget. Deze verruiming werkt als het advies van de overheid aan deze dierhouders om wolfwerende maatregelen te nemen.

[Onze aanbevelingen](#) om te komen tot een breed gedragen Interprovinciaal wolvenplan zijn nog onverkort van toepassing. Wij hebben gemeend om vooruitlopend op het landelijke wolvenplan een aantal adviezen te geven die in onze ogen het draagvlak voor preventieve maatregelen in Fryslân vergroten.

Uiteraard zijn wij gaarne bereid dit advies nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Harry Oosterman
voorzitter Gebietskommisje Wolf
